

Reactie op de “Kaalslag van de Wolfhezerheide”

Ronald de Boer

In Nieuwsbrief nr 27 van jl zomer stond op pagina 1 een item over de kaalslag op de Wolfhezerheide.

Hierin werd (verwijzend naar de daarbij afgedrukte foto) een beeld geschept dat de kaalslag die was uitgevoerd bepaald niet ten goede kwam aan de hier voorkomende reptielen.

Natuurmonumenten (NM) bleek als beheerder van het gebied op zijn beurt ‘not amused’ te zijn over de inhoud van het item, dit omdat er wat hun betreft wel degelijk rekening gehouden was met de reptielen. Ook had NM bezwaar tegen deze manier van communiceren.

Op initiatief van Tim van der Broek van NM werd er begin november op de plaats van het delict een gesprek gearrangeerd. Hierbij waren van NM naast Tim, Machiel Bosch en Henk Hofman als terreinbeheerders aanwezig en verder nog Paul Dirks (medewerker kwaliteitszorg). Guido van der Lugt en Ronald de Boer vertegenwoordigden het Meetnet Reptielen.

Als we de foto van het zomernummer nog even erbij pakken, zien we een opname vanaf de oostzijde, waarbij we ons voor moeten stellen dat rechts op de foto ten noorden van het zandpad het begin is van de Heelsumse beek. Machiel Bosch gaf uitleg over het beoogde doel van de ingreep. Door

deze noordhelling van zijn opslag te ontdoen, komt er meer licht (en warmte) op de Beek, hierdoor zal de op het zuiden geëxponeerde oever van de beek aantrekkelijker worden voor reptielen. Het gaat hier met name om de zandhagedis. Ook hazelworm en ringslang kunnen profiteren.

Bij het plannen van de werkzaamheden is wel degelijk rekening gehouden met de waarnemingen van adders en de andere reptielen die hier leven, alleen was niet bekend dat er ook een winterverblijf voor deze soort aanwezig was.

Door Machiel werd aangegeven dat bij het beheer het heidebeek ecosysteem op de eerste plaats komt, maar dat dit beheer logischerwijs niet los gezien kan worden van de hier levende reptielen, die onderdeel zijn van dit beekstelsel.

Het niet vragen van advies was terug te voeren op een mindere communicatie in het verleden tussen de monitoorders en de beheerders én ook de onduidelijkheid over het feit of en hoe de gegevens van het meetnet bij de beherende instanties bekend worden gemaakt en ook zijn op te vragen.

De winst van deze middag op de Wolfhezerheide was er voor alle betrokkenen:

Door NM werd duidelijkheid gegeven over het kappen van de opslag op dit stuk van de heide.

Bij de betrokkenen van het meetnet is duidelijk geworden dat er wel degelijk rekening is gehouden met de reptielen en dat daarvoor door de beheerders gebruik is gemaakt van de op dat moment beschikbare gegevens. (hier ontbraken helaas de gegevens van het meetnet).

Winst ook in de afspraken die er deze middag zijn gemaakt, dit zal in de toekomst er toe moeten leiden dat bij grote beheersingrepen in het terrein via de betrokkenen van het meetnet deskundigen ingeschakeld kunnen worden, die hun visie op het geheel kunnen geven.

Hierdoor wordt de weg geopend dat er in de toekomst in de Nieuwsbrief van het Meetnet ook bij deze, op het eerste gezicht voor reptielen negatieve ingrepen, gemotiveerd een positief stuk geschreven kan worden.

*Dè bewuste
aanstootgevende foto
Foto: Guido van der Lugt*

Ik begrijp dat het vaak aan tijd ontbreekt, maar ik weet zeker dat het voor de mensen die een traject lopen goed is om één- of tweemaal per seizoen je gezicht te laten zien bij de

beheerder van het terrein of in ieder geval te proberen telefonisch of via e-mail contact te onderhouden.

Reptielmonitoring en winterjuffers

Rob van der Es

Reptielen-trajecten leveren niet alleen gegevens op over reptielen. Veel tellers zien tijdens het lopen van hun route ook bijzondere planten en dieren. Dat maakt de kick van het monitoren nog groter. In Drenthe zijn relatief veel soorten reptielen te vinden. Vooral de Adder kent een hoge kijkdichtheid. Deze soort is soms al vroeg in het jaar te zien. Bij gunstige temperaturen soms al half februari. Daardoor worden telroutes met Adders vaak al vroeg in het voorjaar bezocht. Dit voorjaar zag ik op mijn telroute in het Dwingelderveld op 16 maart een waterjuffer vliegen die in de Pijpestro ging zitten. Zoals bekend behoren waterjuffers tot de libellen en zijn meestal vanaf begin mei met mooi weer in het veld waar te nemen. Omdat ik naast reptielenmonitoring ook meewerk aan het verspreidingsonderzoek van de recent opgerichte Libellenwerkgroep Drenthe, was ik direct alert. Zo vroeg in het voorjaar zijn er zoals gezegd

nog geen libellen te zien. Met de kijker kon ik het dier redelijk goed bekijken en kwam tot de conclusie dat het een winterjuffer (*Sympecma*) betrof. Ik ben er meer op gaan letten en vond een paar dagen later in het Mantingerveld ook zo'n juffer op mijn traject. Vooral vanaf half september zijn relatief veel winterjuffers gevonden op een paar locaties in zuid-Drenthe. Hieronder staat de bijzondere leefwijze van de

Winterjuffers beschreven.

Winterjuffers (*Sympecma*)

*Het geslacht Sympecma telt in Nederland twee soorten. De Bruine winterjuffer (*Sympecma fusca*) en de Noordse winterjuffer (*Sympecma paedisca*). Beide soorten staan op de Rode lijst van bedreigde en zeldzame libellen. Bij de laatste larvale vervelling verlaten ze in de nazomer het water om als volwassen insect te overwinteren. Dit laatste is uitzonderlijk binnen de Libellen (Odonata), want dit overwinteren als volwassen dier doet verder geen enkele libellensoort in Europa en is dus uniek voor het geslacht Sympecma. In het voorjaar vindt de voortplanting plaats en in de maanden juni en juli zijn er even geen winterjuffers in Nederland. De winterjuffers zijn bruin onopvallend gekleurde juffers die de vleugels in rust bij elkaar houden naast het achterlijf. Dit in tegenstelling tot de pantserjuffers waarmee ze verwant zijn. Die houden de vleugels in rust juist schuin opzij. Beide geslachten kunnen in het veld makkelijk met elkaar verward worden. Het achterlijf en de bovenkant van het borststuk zijn bij deze groep vaak bronsgroen getekend.*

De Bruine winterjuffer heeft in Nederland een zuidelijker verspreiding dan de Noordse winterjuffer en wordt meestal gevonden op de zandgronden. Zo is recent de soort in de duinen (Zuid-Holland) aangetroffen. De Noordse winterjuffer is altijd al redelijk zeldzaam geweest. De soort is van enkele oude waarnemingen in Noord Nederland juist van laagveengebieden bekend. In de Weerribben zit nu een redelijk grote populatie. In het kader van een verspreidingsonderzoek naar de Noordse winterjuffer is zelfs een in de Weerribben gemerkte winterjuffer in de in Friesland gelegen Lindevallei terug gevonden. Hiermee is aangetoond dat de soort ook kan zwerven. Natuurlijk

Een bruine winterjuffer

